

МОТИВ ЄДНАННЯ З ЗЕМЛЕЮ У ПОСТМОДЕРНІЙ ФЕНТЕЗІ (НА МАТЕРІАЛІ РОМАНІВ Т. ПРЕТЧЕТТА)

Євгенія Канчура

Київський національний лінгвістичний університет, вул. Червоноармійська, 73, 03680, м. Київ, Україна

В статті проаналізовано специфіку функціонування міфологічного мотиву єднання людини з землею та його переосмислення у постмодерній фентезі. На матеріалі романів Террі Претчетта простежено еволюцію відродження мотиву в умовах зміщення акцентів від чоловічого (світсько-легітимного) до жіночого (сакрально-природного) начала. Ігрове та іронічне трактування письменником класичних текстів і сталих стереотипів забезпечує свіжий погляд на проблему відповідальності людини за землю, на якій вона живе.

Ключові слова: фентезі, постмодернізм, інтертекстуальні зв'язки, фольклорний мотив, ієрогамія, Террі Претчетт, Дискосвіт.

Жанр фентезі має міцні позиції на широкому полі так званої популярної літератури. Увага читачів до фентезі супроводжується зростанням зацікавленості сучасного літературознавства в дослідженні особливостей цього жанру, специфіки його поетики, інтертекстуальних зв'язків і з синхронним історико-літературним процесом, і з класичною спадщиною літератури і фольклору. За останні десятиріччя в Україні з'являлися роботи, присвячені творчості Дж. Р. Р. Толкіна (О. В. Тихомирова, Н. В. Ситник), У. Ле Гуїн (Н. І. Криницька), оглядові статті (М. І. Назаренко). Науковці, які досліджують інші жанри, зверталися до фентезі в окремих роботах (Т. М. Рязанцева, І. І. Горбачевська та ін.). В Росії захищена дисертація І. А. Столярової, присвячена питанням перекладу романів Претчетта на російську мову. Розгляд доробку письменника з погляду проблем перекладу особливо цікавий для філологів, проте романи про Дискосвіт - яскравий приклад постмодерної гри та трансформації мотивів класичної літератури у творах жанру фентезі. Саме цей аспект творчості письменника поставлено у центр уваги нашої розвідки.

Мотив єднання людини з землею - один з найдавніших у світовій культурі. Еволюція образу землі в міфологічній свідомості відбувалася від сприйняття її як цілісної синкретичної даності, яка передбачає об'єднання всіх елементів території проживання, до сакралізації землі, джерела сили, що розглядається передусім як запорука родючості, гарантія виживання рільника, а також першоелемента, з якого виходить, і в який повертається людина. Зміни у сприйнятті людиною землі були зумовлені переходом від укладу скотарів-кочівників (період ділення року на теплу і холодну половини) до розвитку рільництва (солярний обрядовий цикл). М. Еліаде характеризує трансформацію образу хазяйки місця, Матері-Землі, у Велику Богиню землеробів як "перетворення простого існування у живу драму переживання народження, плодоношення і смерті [1, с. 249]". Дослідження міфів показує пріоритетний зв'язок землі з жінкою як джерела життя і символу врожаю, тою, хто, на думку М. Еліаде, започаткував працю землероба. Про це свідчать, зокрема, жіночі обряди родючості, які проводять на початку весняних польових робіт [1, с. 245-246]. Згодом виникає мотив ієрогамії, який поєднує чоловіче і жіноче начало в сакралізації землі, покладаючи відповідальність за неї на обидві статі. М. Еліаде наголошує: "Між землею і її органічними породженнями існує магічний симпатичний зв'язок: разом вони утворюють ціле. ... І якщо злочин проти життя спричиняє зло однієї з форм, інші форми теж страждають, бо вони взаємопов'язані на органічному рівні" [1, 243].

Аналогічні спостереження про пізніший період розвитку міфологічного світогляду (раннє Середньовіччя) зафіксовані російським кельтологом Г. Бондаренко: "Правильна поведінка короля ("Правда короля") у законодавчих джерелах нерозривно пов'язана з благополуччям його землі [2, с. 12]." Міцний зв'язок людини і землі, яка їй належить, А. Я. Гуревич пояснює економічними, психологічними і світоглядними чинниками: "Прив'язана до землі господарством, занурена у сільську працю, людина сприймала природу як інтегральну частину себе. Зв'язок людини з природою був невід'ємною частиною її свідомості" [3, с. 48].

Отже, у міфологічному світогляді фіксується подвійна відповідальність за землю: жінки, яка має повноваження творити магічні дії, обряди, та чоловіка - світського володаря, який своїми вчинками підтримує чи руйнує благополучне становище своєї землі. Зв'язок жіночого начала з землею видається природним і первинним: люди відчували себе "дітьми землі" у прямому сенсі слова (див. міфи про походження людини), чоловік же мав підтверджувати свій зв'язок із землею легітимно шляхом, доводити права батька-володаря через ритуал [1, с. 233]. Опозиція жінка-чоловік реалізується в соціальній структурі як опозиція природного (такого, що не потребує доказу, первинного) і легітимного (такого, що вимагає доказу, похідного). Втіленням опозиції постають фігури жриці Богині Матері і Короля. Заборона культу Богині через впровадження християнства в добу раннього Середньовіччя зміщує акценти в рівноправній опозиції з жінки на чоловіка, короля. Мотив ієрогамії втрачає сакральність, набуваючи значення контакту з потойбічним світом, жриця перетворюється на відьму, яка спілкується з дияволом [4, с. 670]. На момент встановлення літературної традиції мотив єднання людини з землею представлено в тезі Артуріани: "Король і земля - одне" (The King and the Land are one).

Канонічна фентезі, яка великою мірою вкорінена в артурівському циклі, а також у традиції кельтського язичництва, у різний спосіб відтворює мотив єднання з землею [див. наприклад 5, с. 9]. Террі Претчетт, розпочинаючи цикл про Дискосвіт як пародію на неякісну фентезі 80-х, вкладає у сакраментальну фразу про короля і землю іронічний сенс, деконструючи шаблонне твердження. Проте саме тема єднання землі і людини є однією з найважливіших у творчості письменника,

набуває глибини з розвитком циклу і може бути розглянута як приклад постмодерністського переосмислення мотиву відповідно до змін суспільної свідомості межі століть.

Поняття "земля" у ланкрському підциклі романів про Дискосвіт представлено у чотирьох основних значеннях [6, с. 123]: земля як поверхня планети (ground), як родючий шар ґрунту (soil), як територія з усім, що на ній є і живе (land), і як країна - цілісна сукупність багатьох елементів (country). В романах про Тіффані до землі вживається ще й слово "wold", яке співзвучно зі словом "world" (світ) проте не є засобом надання місцевого колориту, а запозичене з географічної термінології, де означає мережу крейдяних пагорбів (наприклад, "Yorkshire Wolds"). Для пересічного читача, не завжди обізнаного у спеціальних термінах, "wold" звучить саме як "світ", що підкреслює його значення для мешканців цієї місцини. Так ланцюг значень зростає від нейтрального "земна поверхня" до життєво важливого для людини "ойкумена".

"Віщі сестри" (**Wyrd Sisters**, 1988) - перший з романів ланкрського підциклу, в якому звучить тема єднання з землею. Домінантною алюзією, що творить композиційне тло роману, є шекспірівський інтертекст. Передусім це трагедії "Макбет", від якого запозичені структура сюжету і композиції, та "Гамлет" як посилення на силу слова, здатного перетворити реальність. Водночас роман насичений іншими алюзіями і прихованими цитатами з творів Шекспіра ("Король Лір", "Буря", хроніки, "Сон літньої ночі"). Сукупність алюзій підсилює загальне відчуття перебування у просторі шекспірівської драми, налаштовує читача на ілюзію сприйняття романних подій як давно знайомих і передбачуваних. Алюзії на "Макбета" створюють контекст для реалізації мотиву єднання людини і землі. Розглянь спосіб їхнього функціонування.

Передусім, це сама назва роману - трансформована цитата з "Макбета": "**Wyrd Sisters**" - "*I dreamt last night of the three weird sisters* [дія 2, сц. 1]". Гра з правописом, характерна для творчості Претчетта, додає сили асоціації з мотивом долі й одночасно повідомляє читачеві, що акценти драми зміщені: три відьми стануть головними героїнями. Образи відьом створено засобами постмодерної іронії: вони позбавляються зловісного ореолу трагедії, наближуються до побутово-сатиричного. На класичне питання "Коли ще стрінемося ми під зливу, блискавки й громи? [дія 1, сц. 1]" лунає відповідь: "Ну, в мене наступного вівторка, ніби то виходить!" Інверсія високого й побутового є постійним виражальним прийомом роману. Сакраментальна цитата "Король і земля - одне" отримує іронічну відповідь: "Одне що?" і звучить не у момент торжества перемоги істинного короля, а в ситуації, коли примара короля-невдахи, якого вбив узурпатор, жаліється на важку долю відьмам. Підсилення ролі відьом у драмі, відновлює історичну опозицію жіночого і чоловічого у відношенні з землею, руйнується пріоритет короля, встановлений у середньовічній традиції. Роль відьом в "Макбеті", за твердженням А. А. Анікста, - стирання межі між добром і злом в душі людини, каталізатор зла для Макбета і "бульбашки землі", які з'явилися та зникнуть без вороття, для Банко [7, с. 671]. У Претчетта відьми самі стоять на межі. Їхній обов'язок оберігати межі - між світами, між темрявою і світлом, злом і добром. Їхнім обов'язком є також відповідальність за землю, з якої вони походять [8, с. 219].

Головна тема трагедії - моральне переродження Макбета, перетворення його на несправедного володаря. Гибель землі подається як наслідок його перебування на троні. Під час вбивства законного короля "вся земля трусилась, як в лихоманці" (аналогічно: роман розпочинається загибеллю короля і бурею в королівстві), потім країна стікає кров'ю під рукою несправедного короля ("*Спливай же кров'ю, мій бідний краю*" - *Bleed, bleed, poor country! Great tyranny! - Я знаю, край наш стогне під ярмом В крові, в слезах, і ран нових щодня Він зазнає... - I think our country sinks beneath the yoke! It weeps, it bleeds; and each new day a gash is added to her wounds* [дія 4, сц. 3]). У романі слова Макдуфа і Мальколма відтворює п'єса, яку пишуть за наказом узурпатора задля спростування історії про захоплення трону і звинувачення попереднього володаря: "*The very soil cries out at tyranny*" (заміна *country* на *soil* у Претчетта не випадкова: підкреслено відокремлення родючого ґрунту від людей, які мешкають на ньому). Вводячи в роман написання п'єси, спрямованої на ідеологічний вплив, Претчетт не лише апелює до "Гамлета" (адже сцена перегляду вистави збігається з аналогічною у "Гамлеті" текстуально), але й відтворює історію написання "Макбета". Як відомо, шотландська трагедія була відгуком на політичні події Британії початку XVII ст. і нову політику Якова I. П'єса мала на меті показати позитивні риси у стосунках Англії і Шотландії (позитивний образ Макбета з історичної хроніки було змінено) та підтримати нового короля у його ідеологічних виступах проти відьом та чаклунства [7, с. 667].

Ланцюг асоціацій, створений романом, спрямовує читача до подій реальної історії і, привертаючи додаткову увагу до образу відьом, спонукає до міркувань про їхні стосунки з землею. Відьми виявляються опозицією герцогу-узурпаторові саме через ставлення до країни. Герцог, який не може позбутися уявних кривавих слідів на руках, страждає від докорів нечистого сумління і ненавидить королівство, яке він захопив силоміць: люди не реагують на його появу, дерева стежать за ним і відьми переслідують (haunt) його. Герцог відчуває схвильованість землі. Відьмам вдається пояснити такий стан королівства: воно не має контакту з володарем. Землі не важливо, добрий король чи поганий, їй важливо знати, що про неї турбуються. "*Це вже така доля в королів: вбивати один одного. Земля не зважає на вбивство, бо вони вбивають задля королівства. ... Але цей, новий, хоче лише влади. Він королівство ненавидить.*" Мотив несправедного володаря трансформується від ідеального втілення "Правди короля" до наближеної до реальності особистості, яка відчуває відповідальність за землю. Претчетт додає до поняття землі нові елементи: "*Земля - не зовсім те, що країна. Королівство складається з усього. Ідей. Вірності. Пам'яті. Все це існує разом. І потім все це творить життя. Не тілесне життя, а щось подібне до живої ідеї, зібраної з усього, що тут живе і мислить. І що люди думали до тепер*". Вкладені у уста відьом міркування про країну як форму життя підкреслюють зв'язок жінки, яка чує землю, відчуває її стан, дбає про неї не лише як про родючий ґрунт, а як про єдине ціле з людьми та історією. Так вперше в циклі про Дискосвіт частиною ідеї землі постає час, що минув над нею.

Алюзії на "Макбета" в романі фентезі були б не повними, якби оминули образ Бірнамського лісу, який бентежив ще Дж. Р. Р. Толкіна. Претчетт реалізує алюзію цілком в дусі постмодернізму і за законами текстуалізованого світу, де "кожна метафора потенційно реальна [9, с. 160]". Якщо в Шекспіра похід Бірнамського лісу - іносказання (іде не ліс, а воїни, які

прикрилися гілками), у Толкіна, в героїчній фентезі, на ворога виступають фантастичні істоти - енти, образ втілено за законами світу фентезі, які не потребують пояснення з погляду звичайної логіки. У Претчетта герцога-узурпатора і його дружину вбиває земля королівства. Герцог розбивається о землю падаючи зі стіни замку. А дружина герцога помирає у лісі - відлуння образу Бірнамського лісу, який з потенційної метафори стає реальністю і карає того, хто образив землю своїми діями. *"Де кілька секунд панувала повна тиша, яку переривали лише тихенькі кроки маленьких лап. ... Передні ряди незчисленних істот розкрилися, щоб дати їй пройти, а потім зімкнулися знову. Королівство зітхнуло."* У текстуалізованому світі Террі Претчетта метафора живого лісу стає частиною реальності. Для цього не потрібні фантастичні істоти.

Постмодерністська гра з образами класичної трагедії матиме гідне закінчення у стилі карнавальної логіки: новим володарем Ланкру, який справді, буде дбати про країну, стає королівський блазень, його благословляють на трон відьми.

Роман "Віщі сестри" закладає основу подальшого розвитку мотиву єднання землі та людини такими способами: 1) іронічною деконструкцією чоловічого стереотипу і відновленням жіночого начала в мотиві (обов'язок відьми - бути берегинею землі); 2) наданням прагматичного відтінку ідеальній "правді короля" (важливі не стільки моральні якості володаря, скільки його прагнення дбати про королівство); 3) включенням до поняття "країна" чинника часу і розгляд країни як безтілесної форми життя, що має свідомість; 4) реалізацією шаблонних висловів, пов'язаних з землею, у їхньому прямому, не метафоричному, значенні.

Усі ці чинники розвиваються у наступних романах ланкрського підциклу. У романі "Пані та Панове" (**Lords and Ladies**, 1992), сюжетно-композиційною основою якого є знову шекспірівський інтертекст (передусім алюзії на "Сон літньої ночі"), додається великий прошарок алюзій і посилань на кельтський і англосаксонський фольклор. Претчетт звертається до сучасних трансформацій фольклорних вірувань у філософії "н'ю ейдж" чи у традиції "Віккі", які також прагнуть відновити значущість жіночого начала і зв'язку людини з землею. Промовистими в цьому плані є міркування Бабці Везевокс, яка порівнює свою владу відьми з владою короля: *"Звісно, Веренс був король, і це було гідно і правильно, і це було його королівство, і це було гідно і правильно. Але у глибшому сенсі королівство належало їй. Веренс міг мати справу лише з людьми... що ж до дерев, каміння і землі (тут: soil), Бабця бачила: все це було її. Вона відчувала їхній настрій"*. Цікавим зіставленням звучать спроби Веренса владнати справи королівства через впровадження трипільної системи рільництва чи збагачення землі добривами. Він розуміє що, *"все йде від землі (тут: soil), зроби землю правильною, і далі вже все буде"*, але спрямовує на землю суто теоретичні, механічні зусилля, не забезпечені реальністю землі королівства, на відміну від відьми, яка слухає землю і відчуває її потреби.

В "Панах та пані" двічі звучить мотив ієрогамії: як прагнення королеви ельфів захопити землю (виходячи з тези "король і земля - одне) і як занепад землі ельфів, в якій розірвані стосунки короля і королеви, і, як наслідок, панує вічна безплідна зима. Розрив короля і королеви ельфів входить у комплекс алюзій на "Сон літньої ночі" (суперечка між Титанією і Обероном і, як наслідок, холод посеред літа). Королева намагається скористатися тезою про короля і землю як сталим стереотипом: шаблонна фраза набуває сили неписаного закону. Заперечити закон стереотипного мислення може саме жінка - берегиня землі, відьма, яка розуміє, чим є земля у реальності: *"[Люди] віддають більше, ніж беруть. Вони віддають свою любов. Ця земля (тут: soil) - в їхніх кістках. Вони кажуть землі, чим вона є. Ось, для чого люди. Без людей Ланкр був би простою землею (тут: ground) з клаптиками зелені. ... Але ми тут разом із землею. І вона вже не просто земля (тут: land), вона країна (country)." Загарбникові-паразиту королеві ельфів, яка спотворила власну землю, потрібна лише дика територія (land), люди своєю турботою і любов'ю творять з землі країну - цілісну сукупність землі, всього живого, що є на ній, і часу, який проходить крізь неї. Відновлення міфологічного і фольклорного чинників у свідомості людини забезпечує духовність зв'язку з землею.*

Мотиви часу (історії) як частини живої землі і землі як джерела сили розвиваються у романах про Тіффані, дотичних до ланкрського підциклу. Романи "Вільні хлопці" (**The Wee Free Man**, 2003) і "Капелюх, повний неба" (**A Hat full of Sky**, 2004) поєднані образом головної героїні, Тіффані Ейкін і її рідного краю, Крейдяних Пагорбів, що мають багато спільних рис з пагорбами Йоркширу і Ланкастерширу, з фольклору яких і походять більшість алюзій, що увійшли в романи, нарівні з алюзіями на чарівні казки та кельтські міфологічні джерела.

Хранителькою землі в романах є передусім Бабця Ейкін. На час дії романів вона вже померла, проте автор постійно розповідає про неї, додає спогади Тіффані, так, що ми усвідомлюємо: *"Бабця ніколи не залишала ці пагорби"*. Баланс чоловічого і жіночого начал у відповідальності за землю тут також зрушений в бік жіночого. Офіційний володар Крейдяних Пагорбів, барон, - лише формальний хазяїн землі. Його поважають, до нього прислухаються. Та справжніми господарями пагорбів є вівчарі, які сотні років випасають тут овець, а духовною головою землі постає Бабця Ейкін, до якої ідуть по пораду всі мешканці місцини, на чолі з бароном. Поради Бабці засновані на її вмінні слухати землю, плекати її закони. Бабця Ейкін не дозволяє їздити по зеленому дерну підкованими кінями, бо підкови ранять землю (загадаймо повір'я прадавніх скотарів); вона понад усе ставить закони самої землі, говорить від її імені: *"Ти говориши за свого господаря... Хто говоритиме за пагорби? Хто такий Барон, щоб закон було зламано задля нього?"*.

Земля Крейдяних Пагорбів жива. Бабця Ейкін надає рис живої істоти навколишньому світові: гори для неї *"наречені неба"*, хмари для пастухів - *"бабусині віви"*. Пагорби несуть на собі не лише зелений дерн, але й перекази, оповідки, які *"лягають на них величезною вагою"* формують їх. Окрім того, крейда утворилася з мільярдів найдрібніших живих істот: морських тваринок, кістки яких стали цією землею. Для пастухів пагорбів вислів *"ця земля в моїх кістках, і мої кістки - в цій землі"* не є метафорою. У момент боротьби за свою землю Тіффані відчуває весь хід часу, який створив її пагорби. *"Вона відчула глибокий-глибокий час під собою. Вона чула дихання рівнин і віддалений гуркіт прадавніх морів ... Вона подумала про Бабцю Ейкін під зеленим дерном, яка стала знову частиною Крейди, частиною землі під хвилею. ... Вона чула, як росте трава, як хробаки ворухнуться під дерном, вона відчувала тисячі найменших життів навколо себе, чула запах вітру і бачила тіні ночі"*. Особливості ґрунту, на якому живе Тіффані, надають їй сили: вона знає, що вона - частина землі, живої і

м' якої, бо складена з незчисленних живих істот, але з міцним кістяком (для крейди це кремій, який вважається кістками пагорбів). Вона знає, що цей світ належить їй, захищає його, і він захищає її. Фольклорний інтертекст романів переплетено алюзіями на вчення К. Г. Юнга про структуру свідомості: у землі пагорбів міститься колективне підсвідоме вівчарів, яке допомагає Тіффані захистити свою самість під час атаки паразитів свідомості (мотив сну у "Вільних хлопцях" та боротьба з "роїтелем" у "Капелюсі, повному неба").

Мотив єднання з землею у ланцюгу володар - земля - жриця (тут: відьма) еволюціонує у творчості Претчетта протягом двадцяти років. Аналізуючи розвиток мотиву, логічно висловити припущення про відродження міфологічного способу сприйняття землі в постмодерній свідомості. Акцент сприйняття виразно зміщується від легітимного зв'язку до сакрального, духовного, який розглядається у світлі домінанти жіночого начала. До канонічно фольклорного мотиву додається тема часу, який проходить по цій землі, тема обов'язку перед землею і єдності людини та ойкумени.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. *Элиаде М.* Избранные сочинения. Очерки сравнительного религиоведения / М. Элиаде ; пер. Ш. А. Богоиной, Н. В. Кулаковой, В. Р. Рокитянского, Г. С. Старостина М. : Ладомир, 1999. - 488 с.
2. *Бондаренко Г. В.* Мифология пространства Древней Ирландии / Г. В. Бондаренко. - М. : Языки славянской культуры, 2003. - 416 с.
3. *Гуревич А. Я.* Категории средневековой культуры / А. Я. Гуревич. - М. : Искусство, 1984. - 285 с.
4. Мифология: Энциклопедия / гл. ред. Е. М. Мелетинский - М., 2008 - 736 с.
5. *D. Vander Ploeg.* Quest for Middle-earth / Vander Ploeg D. Lincolne : 2007. -148 p.
6. Andrew M. Butler. Terry Pratchett: Guilty Of Literature /Andrew M. Butler. -Baltimore : Old Earth Books, 2004. - 344 с.
7. *Аникст А. А.* Комментарии // Шекспир В. Полное собрание сочинений : в 14 т. - М. : Тера, 1994. - Т. 8. - 680 с.
8. *Pratchett T.* The Folklore of Discworld / T. Pratchett, J. Simpson. - London : Doubleday. - 2008. - 376 p.
9. *Pratchett T.* Imaginary worlds, real stories // Folklore. - 2000. - Vol. 111, no 2. - P. 159-168.

Стаття надійшла до редколегії 15.01.2010

Прийнята до друку 26.01.2010

THE MOTIF OF HUMAN CONNECTION WITH THE LAND IN POSTMODERNISTIC FANTASY (BASED ON T. PRATCHETT'S NOVELS)

Yevheniia Kantchura

Kyiv National Linguistic University, 73, Chervonoarmiy'ska Str., 03680 Kyiv, Ukraine

The article deals with the specific usage of mythological motif of human's connection with the land and its reincarnation in post-modern fantasy. Based on the materials of Terry Pratchett's novels was observed the evolution of reconstructed motif with the accents moved from male (secular-legitimate) to female (scared-natural) principles. Writer's games and ironical interpretation of classical text and enduring stereotypes a fresh view on the problem of human responsibility for the land on which he or she lives.

Key words: fantasy, postmodernism, intertextuality, folk motives, hierogram, Terry Pratchett, Discworld.

МОТИВ ЕДИНЕНИЯ С ЗЕМЛЕЙ В ПОСТМОДЕРНИСТИЧЕСКОЙ ФЭНТЕЗИ (НА МАТЕРИАЛЕ РОМАНОВ Т. ПРЭТЧЕТТА)

Евгения Канчура

Киевский национальный лингвистический университет, ул. Красноармейская, 73, 03680, г. Киев, Украина

В статье проанализировано специфику функционирования мифологического мотива единения человека и земли, его переосмысление в постмодернистической фэнтези. На материале романов Терри Прэтчетта отслежена эволюция возрождения мотива в условиях смещения акцентов от мужского (светско-легитимного) к женскому (сакрально-природному) началу.

Игровая и ироническая трактовка писателем классических текстов и установившихся стереотипов обеспечивает свежий взгляд на проблему ответственности человека за землю, на которой он живет.

Ключевые слова: фэнтези, постмодернизм, интертекстуальные связи, фольклорный мотив, иерогамия, Терри Прэтчетт, Дискомир.